

Erdész, ki itt dolgozol, hagyj fel minden reménnyel

A Mátra északi oldalán autózva sorra hagyjuk el az utóbbi évtized politikai, gazdasági eseményeinek hatására nyomorodott településeket. Csépanyi Péterrel volt munkahelyéhez, az arlói erdészethez tartunk. Utódjának, Grédics Szilárdnak ígérte, hogy közösen keressük fel ezt a sorsverte vidéket. Ózdot és környékét nyugodtan nevezhetjük válságövezetnek. A bánya bezárt, a kohó bezárt, húszezer ember lett munkanélküli. A kárpótulás során a környék erdeinek egyharmada maradt állami kézben, mondja Horicsányi Attila erdőfelügyelő. Persze a megélhetési bűnözőnek nem számít az, hogy kinek a tulajdonában garázdálkodik. Jól szervezett maffiák vágják, darabolják, szállítják a fát néha elképesztő leleményességgel. Az érvényben lévő erdőtörvény is hiányos ezen a téren, mert nem rendelkezik hatékony védelmi és intézkedési felhatalmazással. Szakma lett a falopás. Az Arlóra vezető közút völgyében hatalmas fekete foltok „színesítik” a tavasszal rendszeresen jelentkező erdőtüzek utáni látképet. Az erdészet udvarából is rálátni a szemben lévő domboldalra. A feketére égett területet pókhálószerűen hálózják be a szociális bűnözők által kitaposott „közelítő utak”.

A kérdésre, hogy miért ég oly sok fiatal, megdöbbentő válasz érkezik. A nehezen elfogott fatolvajok, akiknek kelemetlensége származott az erdészek által kezdeményezett hatósági eljárásból, bosszúból gyűjtik magukra a nagynehezen beállt erdősítést. „Hiába mondtam

a komámnak, hogy ne gyútogassák a csemetést, mert aztán miből fognak termelni – nem hallgattak a szóra”, mondja egy helybéli, aki feladta a fatolvajlás zaklatott foglalatosságát, és magánbányát nyitott a Boroszló-völgyben. Kísérőim jó ötméteres gödörhöz vezetnek, ahol a fenéken a „bányatulajdonos” dolgozik. S valóban, négy méter meddő után előbukkan a lignitréteg. Keserves munka, de tisztelem a „vakondokokat”, mert keményen megdolgoznak a bevételért. S legalább addig is nyugton hagyják az erdőt. Ahogy elhagyjuk a külfejtést, az öreg bükkösben egy-egy csoport jelenik meg. Kinek fűrészgép, kinek fejsze a hóna alatt. Észrevéve az erdészeket, egy pillanat alatt el-

tűnnek a legközelebbi vízmosásban. A ózdi erdőfelügyelői térségben hozzávetőleg 20 000 köbméter faanyagot tulajdonítanak el évente a szervezett bandák. Nem csak a fázó gyermekek miatt, nemcsak azért, hogy rotyogjon az ebéd, hanem kifejezetten haszonszerzés céljából. Van olyan ház, ahol több motorfűrész is tartanak. Évi 7–800 köbméter kopik el az arlói erdészettől. 2002-ben már több mint kétezer. Az esetek többségében hiába akár a videofelvétel bizonyíték, a tanúk, a helyszínelés, többnyire kevés a jögalap az elrettentő ítékezéshez. S ha mégis, a napi ötezer forint értékre taksált közmunkával a börtön napi 150 forintos önköltségét bizony hamar le lehet dolgozni. Magyarán egy havi elzárást meg lehet váltani egy napi közmunkával. Hivatásos őrző-védők emberekkel úgy-ahogy eredményt lehetne elérni, csakhát a milliós költséget lehetetlen valamelyik elszámolási rubrikába gyömöszölni.

Dr. Bárdos Ákos, az ózdi erdőbirtokosság elnöke sem nyugodt a kezelésükben lévő 935 hektár erdő jövőjét illetően. 1997-ben az elkobzott, otthagyt, ledöntött fából közel egymilliós árbevételűt könnyelhetett el az erdőbirtokosság. (A költségekről most ne beszéljünk.)

Bánszállás felé vesszük az irányt. A terepjáró erőlködve kapaszkodik a hegyoldalon. A tető felé közeledve feltűnik, hogy kisebb-nagyobb kőkupacok szegélyezik az erdei utat. Jobban megnézve ezek a kövek tulajdonképpen építkezési törmelékből származó betondarabok. A

motorizált fatolvajok használják a Ladák csomagtartójába téve nehezeknek, hogy fel tudjon kapaszkodni a kocsi a csúszós úton a tethelyre. Ott a kövek kikerülnek az erdőbe, s helyüket fagurigák vagy hasábok foglalják el. A Lukács tanyánál lévő meredek oldalon erre a módszerre nincs szükség, mert ott gravitációs módszerrel közelítenek. A gurigákat egyszerűen legörgetik a völgybe.

És itt is a megszenesedett újulat hektárszámra. Nem is a falopás a legnagyobb baj, bár az is sok kárt okoz, hanem a felújítások ellehetetlenülése, mondja Csór Attila erdőgazdálkodási műszaki vezető.

Mazohistának kell lenni ahhoz, hogy elviseljük egy-egy jólsikerült erdősítés leégésének látványát, toldja meg Fekete János üzemeltetési műszaki vezető –, különösen akkor, amikor ez évről évre ismétlődik, és úgy tűnik, hogy eltart még akár évtizedekig is.

Habár a sok erdőégestől keserű szívvel járjuk a határt, mégis egy újabb tüzes helyszín hozza meg lelki békénket. A Nyeste-völgybe kanyarodunk. A főútról letérve egy-egy vadcseresznytörzs maradékának látványa erősíti a tényt, hogy nem csak a didergő kisdetek miatt lopják az erdőt. A levegőben füstszag terjeng, s már arra gondoltam, hogy egy újabb, most már élő tüzet fogunk látni, amikor a tisztássa kiszélesedő út mentén a boksa zenitők jellegzetes munkahelyére értünk. Házmagasságú fahasábok között az előző boksa maradékát válogatja Fancsali Ede faszénégető. Holnapra befejezzük, tájékoztatja a dolgok állásáról Grédics Szilárdot a derék farkaslaki szénégető. A tisztás túlsó végén épített kis kemencéből száll a füst. A kenyértészta bedagasztva. Egy öt-kilós kenyeret szoktam sütni, mondja az

asszony, s máris fordul a „kamra” felé. Hagymával, szalonnával kínál. Míg jóízűen falatozunk, áhítattal nézhetjük végig, amint a felfűtött pici kemencébe kerül a fehér, kenyérformájú tészta. Kenyérre majd két óra múlva változik. A tűz, mely más erdőt pusztít, itt kenyeret süt.

Már besötétedett, amikor Grédics Szilárddal Eger felé autózunk. Az erdőszet és valamennyi, a térségben dolgozó erdőszet keserűségét csak az értheti meg, aki maga is aktív résztvevője volt az erdőfelújítás olykor keserves munkájának. Mert nem kell ahhoz gyújtogató, hogy a születés nehéz legyen. Elég az aszály, a pajor. S mégis az itt dolgozók lelki terhe nehezebb, hiszen a pusztítást emberek okozzák. Abban viszont tökéletesen egyetértettünk, hogy az Ózd környéki erdők bajain csak helyi erdőszeti szinten nem tudnak gyógyírt kikeverni. Ahhoz ott nincs elég csodanövény. Csak az érintett tárcák közös

összefogásával lehetne előrelépni. Egy közös tavaszi bejárással. Egy közös tényfeltáró, a bajon igazi akarattal segítő szándékú egyeztetéssel, mert ha minden úgy marad, mint eddig, nemcsak az erdő, az erdőszet, de a térség a reá nehezedő morális válságtól sem szabadulhat, sem az EU-ban, sem azon kívül.

Pápai Gábor

Erdészeti standardok

Új közösségi erdővédelmi standardok felállítását tervezi az EU, azonban a terv máris tiltakozást váltott ki az erdőtulajdonosok egy csoportja részéről. Az EU Európa-szerte egységesíteni akarja, milyen eljárások szerint vizsgálják az erdők talajának minőségét, mérik a kibocsátott szén-dioxid mennyiségét, illetve számolják meg az erdőben élő állatokat, azonban a Dán Erdők Szövetségének álláspontja szerint a brüsszeli törekvések ellenkeznek a lehető legalacsonyabb szintű döntéshozatalra való törekvés – szubszidiaritás – elvével. Magyarországon szintén működik egy, az erdők állapotát figyelő megfigyelőhálózat. Ezt jelenleg az erdők egészségi állapotának, illetve a faállomány minőségének vizsgálatára használják, s a tervezett uniós változtatás életbelépése esetén várhatóan a talaj részletes vizsgálatára is ki kell majd terjeszteni. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium tájékoztatása szerint a magyar nemzeti erdőstratégia kidolgozása folyamatban van. Ennek tervezetét a tárca szakértői most készítik elő társadalmi vitára, míg a végleges változatot a tervek szerint 2004-ben fogadják el.

(VG)

